

различните общности.

Разбира се, съществуват и други механизми мотивиращи миграцията: за семействата, които непрекъснато се преживяват като принадлежащи на един общ, единен род, пътуването прави възможни срещите и поддържа жизнеността на отношенията в рода. Самият привкус на достойнството от независимостта в пътуването и днес и осмисля големите панаири и поклоненията в Рим или в Сен-Жак-дьо-Компостел; достойнство, накарало Циганите да придружават колонизаторите в Новия свят, много преди да са били принудени да заминат пак за там като осъдени на изгнание.

Следователно трябва да разграничаваме два типа номадизъм — *структурен* и *конюнктурен*. Структурният номадизъм е резултат от определена форма на социална и икономическа организация и от вроденото желанието за пътуване. Конюнктурният номадизъм е следствие и бягство от заплахите на определени събития, продиктувани от чужда воля и действия за изключване или за „заклучване“ (робство, затвор, различни забрани). В общия случай, двете форми са съчетани в непрестанната миграция от едно място на друго.

Във всяка страна случаите на циганска имиграция през различни епохи са многобройни. Някои от групите са отсядали и са ограничавали миграциите си, други са продължавали по-нататък или завинаги са останали номади в своята страна. Съвместното съществуване с други етноси, срещите с автохтонни номади, както и всички изброени по-горе факти в краен резултат се отразяват в процесите на стратификация и на културна и езикова диференциация вътре в рамките на циганската общност. [13] Следователно на присъствието на Циганите и Чергарите във всяка от европейските страни трябва да се гледа като на многообразен резултат от действието на горните два процеса.